

Heinrich Schuckmann Joachim Schnobel

Disputatio Inauguralis De Transactionibus

Rostochii: Kilius, 1641

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn731845498>

Druck Freier Zugang

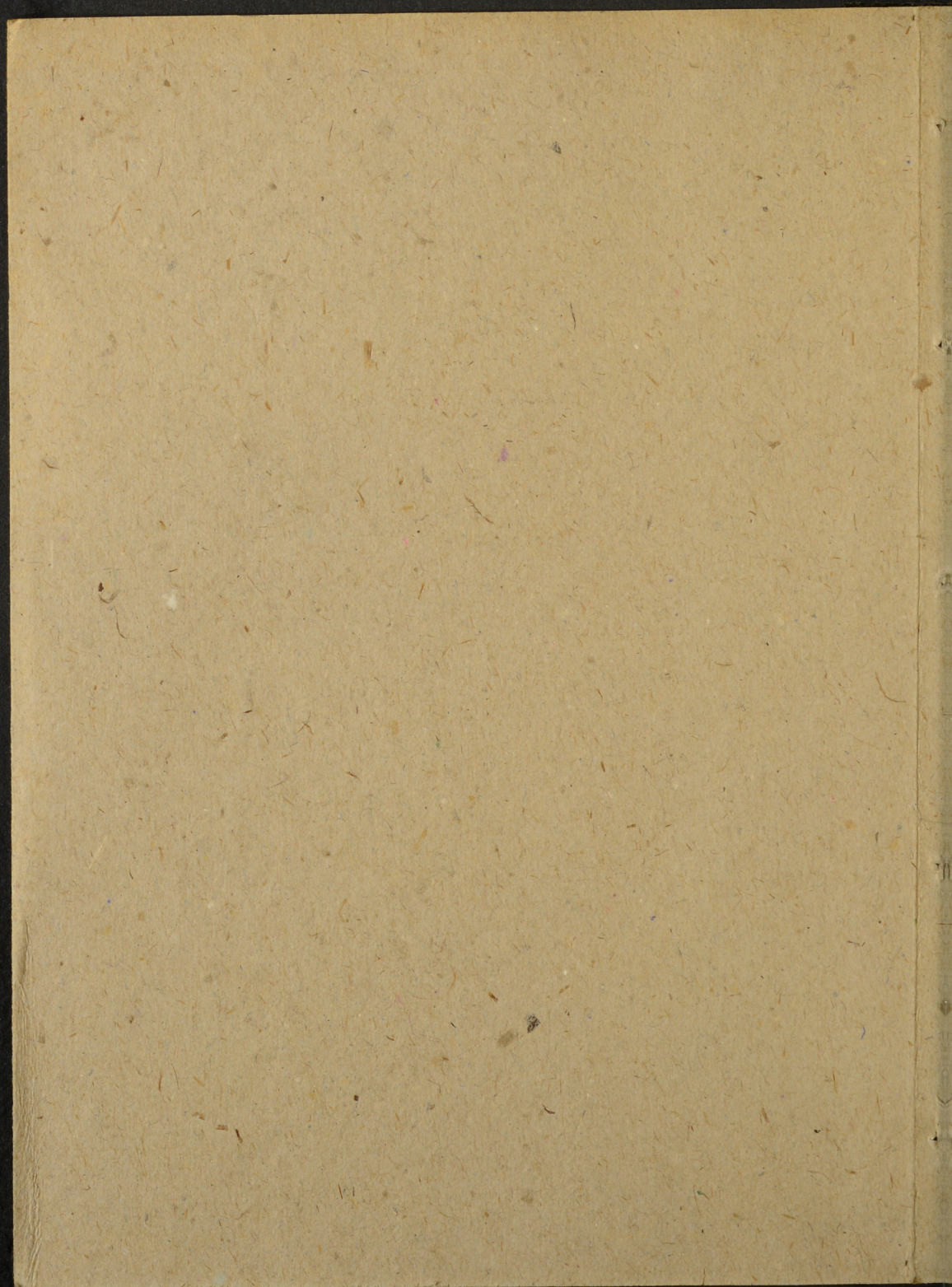
Übertragungen

R. U. jur. 1641.

Schuckmann-Khroschel.

Vert.

10

11
DISPUTATIO INAUGURALIS
DE
TRANSACTIONIBVS,

89
Quam

D. T. O. M. A.

Auctoritate & decreto Magnifici Amplissimiq; Ictorum ordinis in illustri Acad. Rostochiensis

P R Æ S I D E

Amplissimo & Consultissimo Viro

Dn. HENRICO Schuckman/
J. U. D. Professore Codicis publico, &
Facultatis Juridicæ p. t. spectabili DECANO.

*Pro summis in utroq; jure honoribus & privilegiis
Doctoralibus consequendis, publico examini subjicere*

JOACHIMUS SCHNOBELIUS,
Soltquellensis, Juris in eadem Acad.
Prof. defig.

*Die 4. Februarij horis matutinis & pomeridianis
loco consueto.*

R O S T O C H I I,

Literis NICOLAI KILII, Acad. Typogr.

ANNO M DC XLI.

1641

DE
TRANSACTIONIBUS
THESIS PRIMA.

Lites execrari verecunda est cogitatio
l. 4. § 1. ff. de alien. jud. mut. easdemq;
ubi natæ fuerint, quamprimum velut
in herba opprimere & resecare Chri-
stiana religio, quæ cum omnibus pa-
cem colere, eamq; sectari jubet, imò ob cognatio-
nem, quam natura inter nos constituit, l. 3. ff. de f.
§ 7. humanitas ipsa requirit.

2. Commodissimum verò illarum maturè expe-
diendarum remedium est TRANSACTIONIO l. 1. § 2. ff.
de jurejur. quam propterea non immeritò juris no-
stri conditores inter primordia judicij statim offe-
runt, ut ex Digestis, Codice & Decretalibus videre
est, & qui juri dicundo præsumunt, antequam certa-
men jurgij forensis tractu & exitu suo lucuosum,
plerumq; & molestissimum cernatur, ab initio in-
ter litigantes sedulò tentare & experiri jubentur,
Meckelnburg. LandgerichtsOrd. Part. 2. tit. 14.

3. Hanc igitur dignam certè cognitu & quotidi-
anam materiam cum divina favente gratiâ metho-
do perspicuâ explicare ferat animus, talem missis

verborū ambagibus, damus definitionem: TRANS-
ACTIO est conventio, quæ fit inter duos pluresve, a-
licujus controversiæ, vel litis, vel rei dubiæ compo-
nendæ & decidendæ causa, dato aliquo, vel retento
vel promisso. *l. 1 ff de transact.*

4. Differt à Pacto & Contractu, Pactum enim,
per quod imprimis à lite receditur, gratis fit *l. 1 ff. h. t.*
& Contractus verò causam dat obligationi, & hæc
actioni, ad quam perimendam, propriè comparata
est Transactio, *l. 35. C. h. t.* ut distractui quàm contra-
ctui sit similior *arg. §. 1. Inst. quib. mod. re contr. obl.*
licet actiones ad obsequium placitorum urgendū,
de quibus postea, ab eâ induci nō negetur. *l. 6 C h. t.*

5. Transigere possunt omnes, qui & consentire,
& pacisci, utpote quod est illo majus per *l. 1. ff h. t.*
Quivis igitur mente sanus, licet æger corpore *l. 20.*
l. 27. C h. t. liberam habens rerum suarum admini-
strationem transigendi quoque potestatem habet
arg l. 21 C mand. Unde patet furiosum *l. 5. ff de R. l.*
prodigum *l. 40 ff. eod.* infantem *l. 209 ff de V. S. pu-*
pillum *l. 189. d. R. l.* minorem qui curatorem habet
l. 3. C. de in integ. restit. efficaciter transigere non pos-
se, utpote quibus nec remittere nec alienare licet.
§. 2 Inst. quib. alie. lic. vel non.

6. Alieno nomine non usquequaq; Transactio
procedit. Procuratorum certè potestati regulariter
non coheret *l. 60. ff. de procur. §. 1. 7. C h. t.* nec, nisi
gene-

generaliter bonorum ipsis libera administratio cō-
missa est *l. 58 ff. de procur. junct. l. 17. §. ult ff. de jurejur.*
ac Domini utilitas ob summam rei incertitudinē,
deficientibus omnibus probationibus exposcit
arg. l. 35. pr. ff. de jurejur. §. l. 28. §. 1 de pact. vel spe-
ciali ad id mandato sunt instructi l. 63. ff. de procur.
c. qui ad agendum 4 de procurat in 6. transigere
queunt. In rem verò suam datus Procurator, cum
Domini loco sit, pro lubitu quoq; suo Transactio-
ne lites finit. l. 13 §. 1 de pact. l. 55 de procurat.

7. Porro Tutores & Curatores, qui & ipsi domini
loco habentur *l. 56. §. 4. de furt.* cum omnia pupil-
lorum ac minorum pericula avertere debeant, ubi
maximè dubium litis sentiunt eventum, transigere
quidem possunt, non tamen diminuendi ac dona-
tionis causā *l. 54 §. fin ff. de furt. §. l. 45. §. ult ff. de*
admin. tut. si verò immobilia eo nomine sint alie-
nanda, siue illa pupillus possideat siue adversarius
l. 49 de V. S. l. 15. de R. I. iudicis interponi decretum
debet *l. 4. C. de prad. min. sine decre. non al.*

8. Eodem modo Administratores ac Syndici ci-
vitatum, cum à lege mandatum generale habere
censeātur, super re planè dubiā in utilitatē Reipub.
etiam transigere non prohibentur, modò fraudis
& simulationis absit suspicio *l. 12. C. h. t.*

9. Nulli verò Procuratorum Cæsari, inconsulto
Principe transigere est permissum *l. 1 ff. de off. pro-*

cur. Cas. § l. 13. ff. h. t. licet Transactionem factam Princeps probare & ratam habere possit.

10. Deniq; Prælatorum de bonis Ecclesiasticis Transactio non aliter, quam per consensum aut ratihabitionem Capituli subsistit. *c. contingit extr. de transact.*

11. Hactenus de Personis, quæ transigere possunt: sequuntur nunc Objecta, super quibus Transactiones legitimè vel minus interponuntur. In genere Transactio fit de re dubia quavis & lite incertà, necdum finita *l. 1 h. t. l. 12 C. eod.* Dubiam verò rem itemq; faciunt adversarij contradictio, & anceps eventus litis *ult. C. quib. ad lib. procl. non lic. l. 51. ff. de pecul.* Nondum finita dicitur, quæ judicis sententia nondum decisa ac terminata.

12. Non autem opus est, litem esse præsentem, & jam motam, seu in iudicium deductam: sed sufficit ejus vel de facto saltem movendæ timor ac suspicio *l. 2 C. h. t.* imo saltem aliqua inter partes contentio, ut Transactionis placitum admittatur.

13. Etiam post rem judicatam Transactio rectè valet, si intercesserit Appellatio, vel intercedere possit *l. 7. in pr. ff. h. t.* aut in integrum restitutio petita fuerit *l. 32. C. eod.* aut negetur, vel ignoretur judicatum esse *l. 11. ff. eod.* & quodcumq; incertum est, an valeat sententia *l. 23. §. 1. ff. de conduct. in deb.* quia omnibus illis modis lis adhuc subest, vel subesse potest.

14. De

14. De re verò judicatā vel sententia, quæ nullo remedio attemperari potest, transactio facta nullius est momenti *l. 32. C. b. t. Gl. 23 §. 1 ff. de condict. indeb.* tum quia res finem suum est sortita, & sic materia, super qua pactio interponatur, extincta; tum, quia publica judiciorum auctoritas non concedit, ut ea, quæ sic definita sunt, privatorum arbitrato pro indefinitis & adhuc incertis rursus transigantur.

15. Quod si igitur post sententiam latam nullaq; appellationis aut in integrū restitutionis solemnitate suspensam Transactio fortè intercesserit, ea tantum virium non habet, quo minus ad executionem sententiæ procedatur *l. 32. b. t.*

16. His generatim expositis, jam specialia quædam Objecta, de quibus quæritur an Transactio fieri possit, videbimus. Ita de bonis filii in sacris positi Adventitiis num Pater sine cōsensu ejus rectè transigat, in dubium vocatur. Et licet ususfructus ac administratio istorū paternæ pietati concessa sit, *l. 6. C. de bon. qua lib. Gl. §. 1. Inst. per quas pers. nobis acquir.* tamen si filius ejus ætatis est, ut consentire possit, consensum ejus adhibendum esse *l. fin. §. 3. C. de bon. qua lib.* Sin minus, non aliter quàm justā & necessaria de causa in utilitatem ejus patrem de iis transigere posse statuimus.

17. Etiam de Feudo num Vasallus rectè transigat,

gat, ambigitur. Nos vel ignorante Domino Trans-
actionē illi permissam esse, modò bonā fide ac sine
fraude fiat, asseveramus. *c. un. de controvers. inter
Vasal. Gal. de benef. 2 F 43. c. un. §. si Vasallus de
beneficio, si de feud. defun. content, sit inter dom. C. ag.
2. Feud. 26.*

18. Jam de status quæstione, seu de litigiis super
servili vel adscriptitiā conditione jam motis & pen-
dentibus, vel saltem movendis Transactiones cele-
bratas valere Anastasii Imp. constitutione definitū
l. ult. C. h. t.

19. Pertinent huc præterea Controversiæ ex
Testamento proficiscentes, de quibus nisi inspe-
ctis, cognitis, & intellectis verbis Testamenti, cum
ob favorem ultimæ voluntatis ejusq; exitum, tum
ob vitandas improbas & captiosas circumventio-
nes, transigi commodè non potest. *l. 6. ff. h. t.* Si ta-
men pars alterutra Tabulas ultimæ voluntatis in-
spicere non desiderat, Transactio facta eā de causa
non infirmatur. *l. 1. pr. ff. Test. quemad. aper. l. 78. §.
ult. ff. ad Sc. Trebel.*

20. De Alimentis etiam ultimo elogio relictis
iisq; adhuc futuris non aliter, quam Prætoris arbi-
trio & auctoritate interveniente, alimentarius tran-
sigere potest. Si tamen conditionem suam privatim
transigendo reddiderit meliorem, ea transactio va-
lebit. *l. 8. ff. C. h. t.* De Præteritis verò alimentis te-
stamen-

stamento relictis, *d. l. 8. C. h. t.* uti etiam illis, quæ ex contractu quodam inter vivos debentur, sine discrimine temporis licitè transigitur.

21. Cæterum de Criminibus Capitalibus sanguinis poenam ingredientibus tam ante quàm post accusationem pacisci & transigere non est prohibitum *l. 18 C. h. t.* Cuiq; enim sanguinem suum quovis modo redimere licet *l. 1. de bon. eor. qui ant. sent. l. ult. ff. de prævaric.* idq; non de reo saltem, cujus miserationis imprimis locum beneficio huic transigendi dedit, sed & de Actore vinculo inscriptionis ad similitudinem supplicii, si non probarit crimen, obstricto *l. 7. pr. ff. de Accus. l. fin. Cod. eod.* est intelligendum.

22. De Adulterio verò, quod Constantini M. tempore tandem ultimo supplicio ordinariè puniri coepit, *l. 30 C. de adult. testante Imperatore Justiniano Novel 134 c. 10.* transigere vetitum, quod huiusmodi pactum vel transactio cum lenocinii suspicione ac crimine conjuncta nefandam contineat turpitudinem & probum neutiquam ferendum, *l. 14. pr. ad L. Jul. de adult. l. 9. C. eod.*

23. Cætera quoq; crimina publica non capitalia citra falsi accusationem à Transactionis auxilio exclusæ esse, nulla est dubitatio *d. l. 18. C. h. t.* Cessat enim hîc redimendi sanguinis favor *d. l. 1. de bon. eor. qui ant.* ideoq; de illis transigens, si reus fuerit, proconvicto & confesso *l. fin. de prævar. l. 5. de*

B

his

his qui not. infam. l. 2. pr. de bon. eor. qui. Si accusator, pro prævatore & tergiversatore l. 1. §. 1. § 6. ff. ad S. Turpil. § 1. 6 pr eod. habetur.

24. Deniq; super rebus sacris & spiritualibus haud faciliè transigi potest, cùm pretiū pro talibus accipere affine sit crimini simoniæ *c. super eo extr. h. t.* ita nec de jure præsentandi *c. praterea 9. extr. eod.* nec super matrimonio, ad illud fortè dissolvendū, Transactio procedit *c. ex parte. ult. extr. eod.*

25. Tantum de Transactionis materia seu objectis. Formam ejus quod attinet, constat eam vel pacto convento, vel stipulatione, eaq; vel simplici, vel stipulationis Aquilianæ vinculis firmatā fieri *l. 2. ff. h. t. l. 4 ff. eod. l. 3. l. 4 C. eod.* ita tamen, ut pro remissione litis semper aliquid præstetur. Nullo enim dato, vel retento, vel promisso Transactio est frustranea, *l. 38 C. h. t.*

26. Modi transigendi Accidentales sunt, quod Transactio fiat vel generaliter *l. 12 ff. h. t. l. 29. C. eod.* vel specialiter *l. 31. C. eod.* purè vel sub conditione *l. 9 C. eod.* adjectā poenali stipulatione *l. 15. § seq. ff. eod.* aut juramento *l. 41. C. eod.* vel sine iis; Scripto vel sine scripto *l. 5 l. 28 C. eod.* extra judicium vel in judicio *d. l. 28. interdiu vel noctu l. 20 C. eod.* feriatis vel profestis diebus *l. ult. C. de fer.*

27. Finis Transactionis est res dubias & lites incertas

certas componere & terminare: Vis verò & efficacia ejus tanta, ut auctoritatē non habeat minorem, quàm juramentum & res judicata, quibus eo nomine æquiparatur *l. 1. § 2. ff. de jurejur. l. 20. C. h. t.*

28. Imponit verò Transactio litibus finem, vel ipso jure, vel ope Exceptionis *l. 5. C. de dol. mal.* Ipso jure, si Acceptilatio vel simplex, vel unā cum Aquilianā stipulatione intervenerit. Tunc enim actio pristina funditus tollitur *l. 4. ff. h. t.* & nunquā reviviscit.

29. Exceptionem Transactio præbet, cum pacto convento facta fuisse doceatur *l. 9. l. 17. l. 24. C. h. t.* Pactum enim ad actionem perimendam non satis est efficax, ideoq; tunc actio adhuc durat, nec aliter nisi ope exceptionis removeri ac elidi potest.

30. Prodest verò vel nocet Transactio à privatis facta solum illis, qui transfegerunt, non etiam aliis. Unde illud: Res inter alios acta aliis præjudicare non debet *l. 3. pr. ff. h. t. l. 155. pr. de R. l. t. t. C. int. al. act. vel jud. al. non noc.*

31. Transactio tamen debitoris prodest fidejussori, non vice versa *l. 7. §. 1. h. t.* sicut & debitori, qui hereditatem venditam ignorabat, cum ejusdē venditore transactio facta, exceptionem accommodat, *l. ult. ff. h. t.*

32. Cæterum eatenus tantum prodest ac nocet transigentibus, quatenus facta est transactio; seu in iis tantum, de quibus actum probatur: Reliqua

verò, de quibus non est cogitatum, in suo statu re-
tinentur *l. 5. l. 9. § 1. C. fin. ff. h. t.*

33. Sed progrediamur ad Remedia contra illos,
qui Transactionem temerare, vel ab eius placitis re-
silire ausi fuerint, competentia. De quibus primò
sciendum, Reum, si pacto convento lis decisa fue-
rit, exceptione Transactionis, quæ litis est finitæ &
peremptoria, Actorem illam denuò moventem,
ut paulò ante dictum, repellere: hanc verò, si pla-
citis ille non paruerit, replicatione doli mali ab a-
ctore infringi, imò etiam tunc pristinam actionem
resuscitari posse. *l. 19. l. 28. C. h. t.*

34. Ubi verò per interpositam stipulationem a-
ctio penitus expiravit, Actori vel ex stipulatu actio
datur, si ea conventioni subjecta fuerit *l. 6. C. h. t.*
vel si verborum obligatio omissa est, actio utilis,
quæ præscriptis verbis rem gestam demonstrat, vel
deniq; de dolo malo actio subsidiaria tribuitur. *d.*
l. 6. l. 4 l. 19. C. h. t. l. 10. §. 2. ff. de pact.

35. Datur etiam tam actori quàm reo Condictio
causa dati causâ non sequutâ, quâ quod da-
tum vel remissum fuit, fide non servata, repetitur
l. 17. C. h. t. l. 4 ff. de cond. caus. dat.

36. Quod si juramenti religionem solidata fuit
Transactio, & major 25. annis contra eam liberâ vo-
luntate confectam venire ausus sit, non solum in-
famiâ notatur, verùm etiam actione privatus & re-
rum

rum proprietate & omni emolumento, quod ex illa transactione erat consecutus, caret *l. 41. C. h. t.*

37. Cum verò Transactioni interdum stipulatio poenæ subijci soleat, quam is, qui promissis non steterit, solvat *l. 37. C. h. t.* hoc casu, si actor resilierit, in rei potestate est, num poenam petere, an exceptione Transactionis uti velit. Si reus contra placitum egerit, penes actorem similiter est vel poenam petere, vel suprâ scriptis actionibus eum pulsare. Alterutrum enim saltem uterq; eligere, eoq; electo altero uti non potest, nisi clausula hæc, rato manente pacto, fuerit addita. Tunc enim, licet poena petita & soluta sit, Transactionis integrum manet robur *vid. l. 10. §. 1 ff. de pact. l. 15. §. 16 ff. h. t. l. 40. C. eod.*

38. Ex quibus omnibus elicitur, à Transactionibus bonâ fide finitis non esse liberum discedere *l. 10. C. h. t.* & quæstiones consensu terminatas resciscitare *l. 13. C. eod.* adeoq; poenitentiae locum, ut litium sit finis, hîc non dari. *l. 39. C. h. t.*

39. Etsi verò nihil ita fidei congruit humanæ, quàm ea, quæ placuerant, custodiri *l. 20. C. h. t.* dantur tamen nihilominus Causæ, propter quas Transactionem dissolvi æquissimum est. Primò enim, quivis intelligit nullius esse momenti Transactionem, quæ per errorem inita fuit *l. 29. C. h. t.* utpote qui consensui contrarius omnem conventionem

& contractum ipso jure nullum reddit. *l. 15 ff. de Jurisd. l. 116. ff. de R. l.*

40. Dolus quoq; causam Transactioni præbens, quæ bonâ fide celebrari debebat *l. 19. C. h. t.* illam meritò annihilat. *l. 4 l. 19 l. 8. C. h. t. l. 9. §. 2 ff. eod.* nisi is qui alterum arguit, doli particeps fuerit *l. 30. C. h. t.* aut sciens se dolo induci nihilominus transegit aut donavit *l. 34. C. h. t.*

41. Huc pertinet igitur falsitas litis & Instrumentorum. Si enim evidens apparet calumnia, veluti si lis callidè fingatur, ut fiat transactio, ipsa pro nulla habebitur *l. 65. §. 1. ff. de cond. indeb.* Si quoq; ex falsis Instrumentis inita fuerit, quamvis juramentum sit interpositum, falso revelato, retractatur *l. 42 C. h. t.*

42. In hanc classem eorum, ob quæ Transactio vacillat, etiam Metus refertur *l. 13 C. h. t.* non ille litis, qui ad transigendum movet *l. 2 C. eod.* sed qui extrinsecus infertur, ac cum periculo salutis & cruciatu corporis conjunctus in constantissimū quoq; virum cadere potest *l. 13 C. h. t. l. 3 §. 1. 6. ff. quod met. caus.* Cum verò transactio præsentibus amicis aut parentibus facta esse proponitur, metus velamento rescindi frustrà postulatur *l. 35 C. h. t.*

43. Minor quoq; ætas Transactionem infirmat *l. 11 l. 33. C. h. t.* Si quis enim minorem se 25. annis, cum curatore careret, lubrico ætatis circumscriptū & læ-

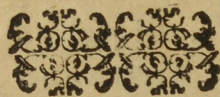
& laſum eſſe probat, ut adverſus venditionem, & alium quemcunquē contractum, ita & adverſus tranſactionem in integrum reſtituitur *t. t. C. ſi adverſ tranſact.* niſi placitum juramento firmaverit *l. 1. § Auth. Sacramenta puerum C. ſi adverſ vendit.* aut veniam ætatis impetraverit *l. 1. C. de hiſ qui ven. et. impetr.* aut reciproca remiſſio æquitati maximè conſentanea facta ſit *l. 11. C. h. t.*

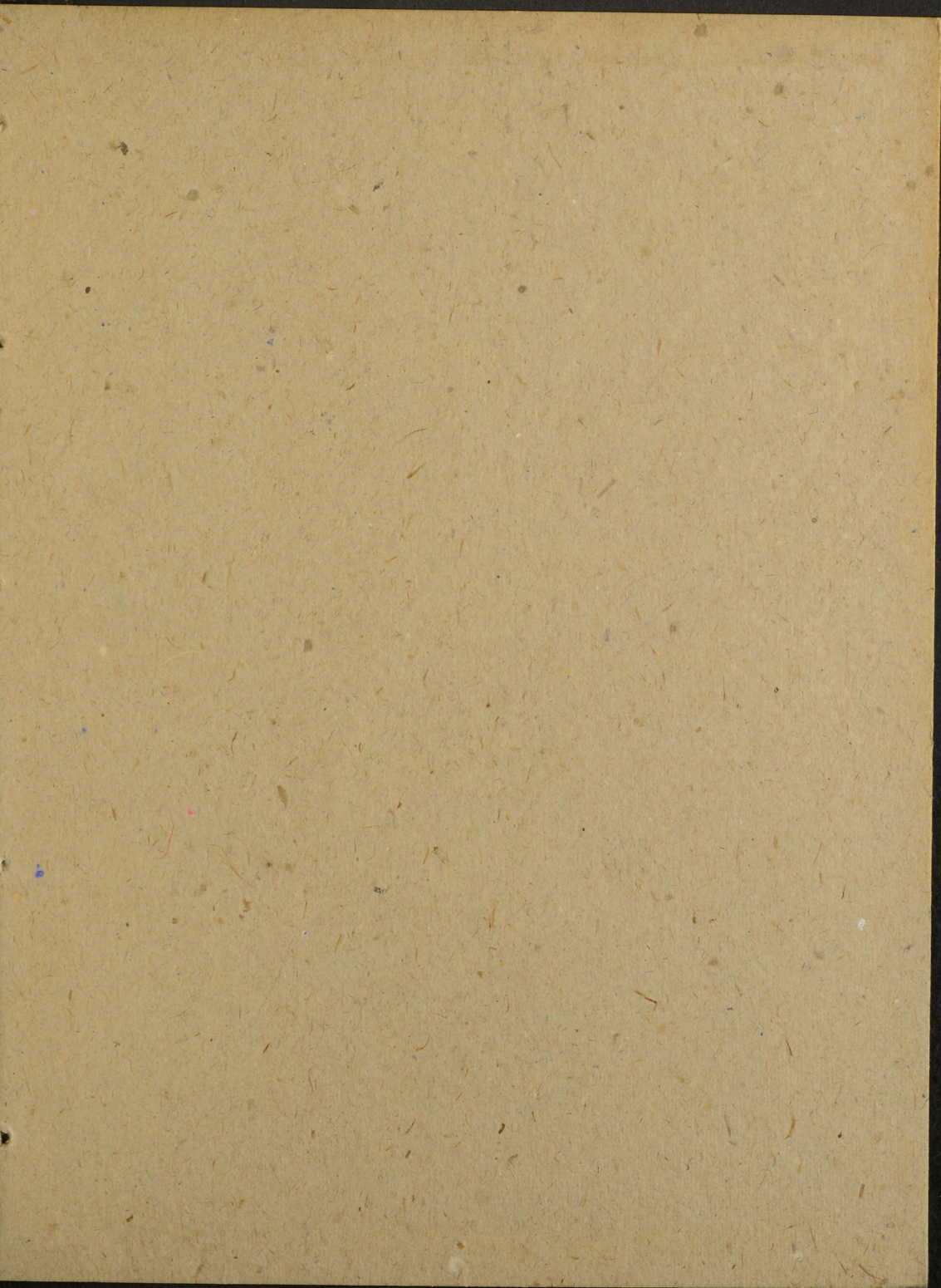
44. Præterea mutuo tranſigentium conſenſu, quo colligata erat, eam reſcindi poſſe juris eſt ma- niſeſti *l. 35. de R. I. l. 14. C. h. t.* Idq; locum habet, etiamſi res non amplius ſit integra & aliquid fortè ſolutum; hoc enim æquitatis ratione reſuſo, cauſam ex integro agere licet *d. l. 14. C. h. t.*

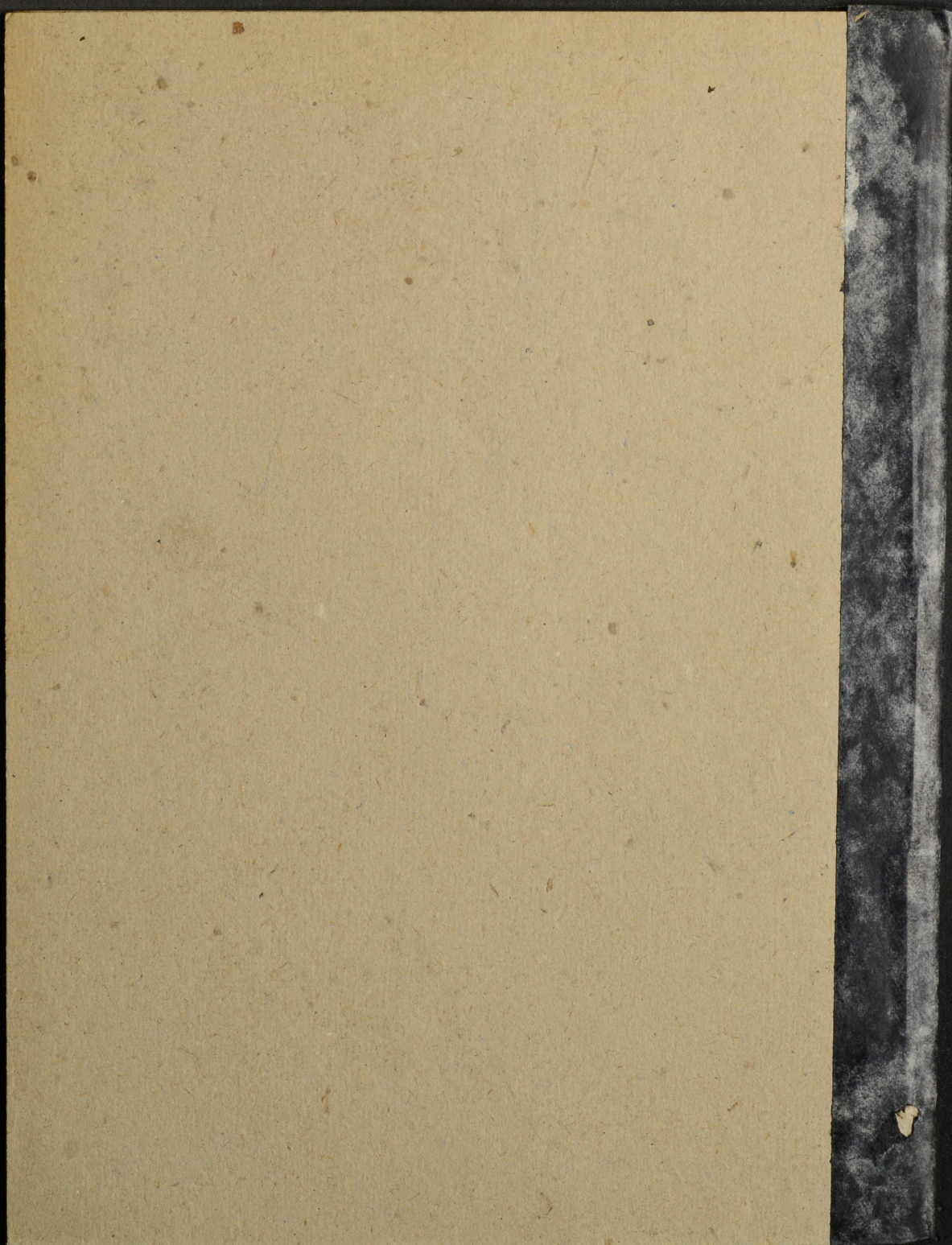
45. Reſcriptum verò imperiale *l. 16. C. h. t.* vel prætextus ſpecierum, quæ poſt deciſam controverſiam repertæ ſunt *l. 29. C. eod.* itemq; fruſtratio ſeu defectus ſperati commodi & captati majoris lucri *l. 25. l. 34. C. h. t.* Tranſactionem vel debiti remiſſionem nullatenus reddit irritam.

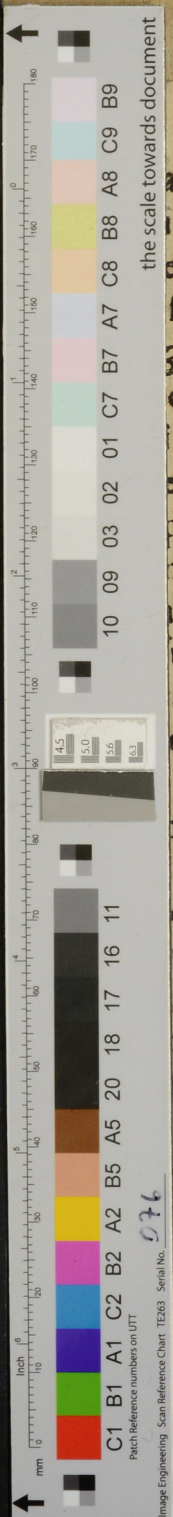
46. Deniq; circa finem quærere lubet, An bene- ficio *l. 2. C. de reſcind. vend.* Tranſactio oblæſio- nem enormem reſcindi vel ad ſupplementum agi poſſit? Quod utrumque rationibus ſat fir- mis negari poteſt. Nam ſi reſcripto Imperatoris lites ſemel ſopitæ reſuſcitari nequeunt, *l. 16. C. h. t.*
multò

multò minus lege generali ac diverso de casu edità
id poterit fieri, Deinde certum est sub prætextu In-
strumenti noviter reperti, unde vel enormissima
læsiō demonstraretur, negotiū legitimā transactio-
ne finitum instaurari non posse l. 29. C. eod. l. 78. §.
ult. ff. ad Sc. Trebell. Huc accedit, quod Transactio
stricti sit juris, lex autem loquatur de Contractu
bonæ fidei, ideoque hujus ad illam extensio fieri
non queat. Deniq; Transactionis non minor est
autoritas quàm rerum judicatarum & juramenti.
Ut verò ista propter quæcumq; læsiōem neuti-
quam retractantur aut vocantur in dubium l. *ult.*
Et. t. C. sent. rescind. non pos. ita & Transactiones
ob allegatum quantumcunq; damnum rescindere
non licet. Pluribus hoc stabilire operæ pretium
non videtur, nec temporis angustia permittit. Ple-
risq; igitur ad hanc materiam pertinentibus, pro in-
stituti nostri ratione, breviter sic excussis, vel sal-
tem delibatis, nunc calamum sistimus, & celebra-
to numine divino, Diatriben hanc juridicam
finimus.

ate & omni emolumento, quod ex il-
le erat consecutus, caret *l. 41. C. h. t.*
erò Transactioni interdum stipulatio
soleat, quam is, qui promissis non ste-
37. *C. h. t.* hoc casu, si actor resili-
erit, num poenam petere, an excepti-
onis uti velit. Si reus contra placi-
enes actorem similiter esset vel poenam
præ scriptis actionibus eum pulsare.
nim saltem uterq; eligere, eoq; electo
potest, nisi clausula hæc, rato ma-
uerit addita. Tunc enim, licet poena
a sit, Transactionis integrum manet
o. §. 1 ff. de pact. l. 15. C. 16 ff. h. t. l. 40.

ous omnibus elicitur, à Transactioni-
finitis non esse liberum discedere
quæstiones consensu terminatas re-
Cod. adeoq; poenitentiae locum, ut
hic non dari. l. 39. *C. h. t.*
ò nihil ita fidei congruit humanæ,
placuerant, custodiri l. 20. *C. h. t.* dan-
lominus Causæ, propter quas Trans-
olvi æquissimum est. Primò enim
it nullius esse momenti Transactio-
rrorem inita fuit l. 29. *C. h. t.* utpote
contrarius omnem conventionem

B 3

& con-